

A Ang kamatuoran sa pangutana:

❖ Panahon sa paglutos.

- Ang yugto sa paglutos gipahibalo sa tulo ka lainlaing paagi: “panahon, mga panahon ug tunga sa panahon” (Dan. 7:25; 12:7; Pin. 12:14); 1,260 ka adlaw (Pin. 11:3; 12:6); 42 ka bulan (Pin. 11:2; 13:5). Ang tanang ekspresyon nagpaila sa usa ka yugto: 1,260 ka adlaw.
- Ubos sa prinsipyo sa “adlaw alang sa tuig” (Ez. 4:6; Num. 14:34), kini nga yugto sa paglutos mikabat ug 1,260 ka tuig sa kasaysayan: gikan sa 538 hangtod sa 1798.
- Ingon sa gitagna, ang Dios nag-andam ug usa ka dapit aron sa pagtabang sa matinud-anon nga simbahan: ang kamingawan, nga mao, ang mga dapit nga diyotay nagpuyo (Pin. 12:6, 14).
- Sa panahon sa mga kalisdanan ug paglutos, ang matinumang mga magtutuo mibarog nga malig-on sa pagpanalipod sa kamatuoran, nga midangop sa gugma ug pag-atiman sa Diyos (Sal. 46:1-3).

❖ Pagkamatnud-anon sa paggukod.

- Sa dihang nakabaton na kinig politikanhong gahom, ang Romanong Iglesya nagsugod sa pagkadaotan ug gigamit ang gahom niini sa pagpangayo nga ang matag usa motuman sa relihiyosong mga lagda niini, nga daghan niini gituis.
- Aron mapugngan ang kadaghanan sa pagrebelde batok sa iyang awtoridad, iyang gikuha gikan kanila ang labing bilihong butang: ang Pulong sa Diyos.
- Apan mitindog ang mga matinud-anon kinsa, gigiyahan sa mga pagtulon-an sa Bibliya ug nagsunod sa tambag ni Judas, nakig-away nga kusgan sa pagpanalipod sa ilang pagtuo (Judas 1:3.).

B Ang depensa sa kamatuoran:

❖ Pagpaambit sa Bibliya: ang mga Waldenses.

- Si Peter Waldo (1140-1218), usa ka adunahang Pranses nga negosyante nga nagsalikway sa iyang bahandi aron sa pagsangyaw kang Kristo, nagtukod sa “Poor of Lyon” nga kalihokan, nga nailhang “Waldenses.”
- Unsay nagpaila sa mga Waldenses?
 - (1) Sila ang unang nakabaton ug Bibliya diha sa ilang kaugalingong pinulongan (hangtod niadto, kini mabatonan lamang sa Latin, Grego o Hebreohanon).
 - (2) Tungod kay kini usa ka gidili nga libro, ilang gikopya kini sa mga langob, nga nagtago gikan sa mga papa nga naglikos kanila.
 - (3) Kanunay silang nagdala ug mga bahin sa Bibliya uban kanila nga, sa tukma nga mga higayon, ilang gipaambit sa uban, naghatag kanila og paglaum ug pagdasig diha sa Ginoo.
 - (4) Ilang gipreserbar ang mga kamatuoran sa Bibliya nga ilang nahibaloan sa daghang siglo. Nailhan sila sa ilang pagkamaunongon ug debosyon.
 - (5) Ang tibuok baryo nakabig sa habagatan sa France ug sa amihanan sa Italy, Piedmont.
 - (6) Kadaghanan niini nga mga baryo gigun-ob sa yuta sa Papado, ug ang ilang mga lumulupyo gipamatay..

❖ Ang bituon sa reporma: Juan Wycliffe.

- Si John Wycliffe (1324-1384) nagpahinungod sa dakong bahin sa iyang kinabuhi sa paghubad sa Bibliya ngadto sa Ingles. Unsay nagtukmod kaniya sa pagbuhat niini? Duha ka rason: Giusab siya ni Kristo pinaagi sa Pulong; ug gusto nga ipaambit ang gugma ni Kristo sa uban.
- Siyempre, kini nagdala kaniya sa panagsumpaki sa opisyal nga Simbahan. Salamat sa iyang mga kontak sa taas nga mga opisyal sa England, si John nakalikay sa kamatayon sa mga kamot sa Simbahan.

- Sa 1428 gisunog ang mga patayng lawas sa reformador, ug ang iyang mga abo gisalibay ngadto sa suba. Ang iyang nagkatag nga abo nahimong simbolo sa iyang kabilin.
- Ang gamay nga kahayag sa kamatuoran nga gipasiga ni John Wycliffe nakaabot sa Bohemia, diin si John Hus mikuha sa iyang kabilin. Niining paagiha, ang kamatuoran nagpadayon hangtod sa kaadlawon sa reporma. Ang adlaw nagsugod sa pagdan-ag.

❖ **Gipalig-on sa pagtuo: Juan Huss ug uban pa.**

- Human ni John Wycliffe, mitungha ang ubang mga repormador:
 - (1) John Huss (1370-1415)
 - (2) Jerome (1360-1416)
 - (3) Tyndale (1494-1536)
 - (4) Hugh Latimer (1490-1555)
- Unsay nakahatag kanilag kaisog sa pagbuhat sa ilang mga reporma ug pag-atubang sa mga problema ug kamatayon?
 - (1) Mituo sila sa mga saad ni Kristo
 - (2) Ang kusog ni Kristo igo na alang kanila sa pagbuntog sa mga pagsulay
 - (3) Nakaplagaan nila ang kalipay sa pag-apil sa mga pag-antos ni Kristo
 - (4) Ang iyang pagkamatatud-anon usa ka gamhanan nga pagpamatuod sa kalibutan
 - (5) Sila mitan-aw sa unahan sa karon, ngadto sa mahimayaong kaugmaon
 - (6) Nasayod sila nga ang kamatayon maoy usa ka napildi nga kaaway
 - (7) Ilang gihuptan pag-ayo ang mga saad sa Pulong sa Diyos
- Si John Hus gipriso una pa gipatay pinaagi sa pagsunog sa estaka. "Unsa ka maloloy-on ang Dios kanako, ug unsa ka dalaygon ang iyang pagsuporta kanako," siya misulat gikan sa luyo sa mga rehas.
- Ang mga saad sa Diyos padayong nagpaluyo kanato karon, sama sa ilang gihimo sa iyang katawhan kaniadto..